

BOSNA I HERCEGOVINA
БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
BOSNIA AND HERZEGOVINA

URED ZA REVIZIJU FINANSIJSKOG POSLOVANJA INSTITUCIJA BiH
URED ZA REVIZIJU FINANSIJSKOG POSLOVANJA INSTITUCIJA BiH
КАНЦЕЛАРИЈА ЗА РЕВИЗИЈУ ФИНАНСИЈСКОГ ПОСЛОВАЊА ИНСТИТУЦИЈА БиХ
AUDIT OFFICE OF THE INSTITUTIONS OF BOSNIA AND HERZEGOVINA

Musala 9, 71 000 Sarajevo, Tel/Fax: ++ 387 (0) 33 26 47 40, www.revizija.gov.ba, e-mail: saibih@bih.net.ba

Broj:

IZVJEŠĆE O REVIZIJI
CENTRA ZA UKLANJANJE MINA BiH
ZA 2004. GODINU

Sarajevo, srpanj 2005. godine

KAZALO

I.	MIŠLJENJE REVIZORA	3
II.	REVIZIJSKO IZVJEŠĆE	4
1.	Uvod	4
2.	Osvrt na nalaze i preporuke revizije za 2003. godinu	4
3.	Nalazi revizije i preporuke za 2004. godinu	5
3.1.	Sustav internih kontrola	5
3.2.	Popis sredstava i izvora sredstava za 2004. godinu	5
3.3.	Računovodstvena evidencija	6
3.4.	Informacijski sustav BHMACH-a	7
4.	KORESPONDENCIJA	7
5.	Sažetak	8

I. MIŠLJENJE REVIZORA

- 1.1. Ured za reviziju finansijskog poslovanja institucija Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: Ured za reviziju) izvršio je reviziju finansijskih izvješća (za proračunska sredstva koja su realizirana preko ISFU sustava) i to: Bilance stanja, Računa prihoda i rashoda, Iskaza o kapitalnim izdacima i Izvješća o izvršenju proračuna na dan 31.12.2004. godine u Centru za uklanjanje mina Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: BHMIC). Revizija je ispitivala i usuglašavanja sa primjenjivim zakonima i funkcioniranje sustava internih kontrola.
- 1.2. Rukovodstvo BHMIC-a je odgovorno za finansijska izvješća, postupanje sukladno zakonima i propisima i uspostavljanju efikasnog sustava internih kontrola. Naša odgovornost je da izrazimo mišljenje na temelju revizije koju smo izvršili.
- 1.3. Zakonski temelj revizije sadržan je u Zakonu o reviziji finansijskog poslovanja institucija Bosne i Hercegovine. Reviziju smo obavili sukladno revizijskim standardima Međunarodne organizacije vrhovnih revizijskih institucija - INTOSAI. Ovi standardi zahtijevaju da reviziju planiramo i izvršimo na način koji nam omogućuje da se u razumnoj mjeri uvjerimo da su finansijska izvješća sastavljena sukladno važećoj zakonskoj regulativi i primjenljivim računovodstvenim standardima i da predstavljaju točan i istinit prikaz poslovanja. Revizija ocjenjuje i pouzdanost sustava internih kontrola kojima se osigurava primjena zakona i propisa, zaštita imovine, pouzdano izvještavanje i efikasno poslovanje.
- 1.4. Revizija je, na temelju uzoraka, ispitivala značajne transakcije koje potvrđuju iznose u finansijskim izvješćima, ocjenu računovodstvenih načela prigodom sastavljanja finansijskih izvješća, ocjenu značajnih procjena izvršenih od strane rukovodstva prigodom sastavljanja finansijskih izvješća, usuglašenost sa zakonima i propisima i ocjenu sustava internih kontrola. Smatramo da revizija koju smo izvršili pruža razuman temelj za izražavanje našeg mišljenja.

Prema našem mišljenju, revidirana finansijska izvješća (za proračunska sredstva) prikazuju realno i objektivno stanja u svim značajnijim aspektima finansijskog poslovanja u 2004. godini, s tim što skrećemo pozornost na proces završetka popisa i ustroja kvalitetnijeg računovodstvenog sustava.

II. REVIZIJSKO IZVJEŠĆE

1. Uvod

BHMAC je stručna služba Komisije za deminiranje BiH formirana nakon usvajanja Zakona o deminiranju BiH u veljači 2002. godine, i kojom je stvoren pravni okvir za provođenje protuminskih akcija.

Financiranje BHMAC-a u 2004. godini je vršeno iz više izvora. Ukupno utrošena sredstva za financiranje BHMAC-a u tijeku 2004. godine iznose 5.333.029,80 KM (podaci preuzeti iz pomoćnih evidencija BHMAC-a). Struktura ostvarenih rashoda je 2.136.152,55 ,00 KM iz donacija koja su realizirana putem UNDP (od ovoga iznosa 82.640,71 KM je realizirano putem ISFU-a i bio je predmet revizije, a ostatak sredstva nije bio predmet naše revizije jer se odnosi na donacije koje nisu realizirane putem ISFU-a i koje će biti revidirane od strane revizijske kuće koju angažira donator) i 3.196.877,16 KM iz proračuna, (sredstva koja su bila predmet revizije). U strukturi proračunskih sredstava 2.884.819,26,00 KM se odnose na isplaćene plaće i naknade uposlenim za 2004. godinu i 13.481,00 KM za ugovorene usluge.

2. Osvrt na nalaze i preporuke revizije za 2003. godinu

Ured za reviziju izvršio je reviziju poslovanja BHMAC-a za 2003. godinu o čemu je sastavljeno Izvješće. Revizijom su utvrđene određene nepravilnosti opisane u Izvješću i BHMAC-u je sugerirano da ih razmotri, te da poduzme određene operacije kako se utvrđene nepravilnosti i propusti ne bi ponavljale u daljnjem poslovanju.

Revizijom poslovanja za 2004. godinu utvrđeno je kako je u određenom broju slučajeva postupljeno sukladno preporukama Ureda za reviziju, te su uočeni određeni pomaci u poslovanju BHMAC-a.

Realizirane preporuke:

- Poduzete aktivnosti oko izgradnje sustava internih kontrola;

Aktivnosti koje su u tijeku:

- Popis sredstava i izvora sredstava;
- Ustrojavanje boljeg i kvalitetnijeg sustava računovodstvenih evidencija.

Preporuke koje nisu izvršene:

- Slabosti i nedostaci iz područja informacijskog sustava.

3. Nalazi revizije i preporuke za 2004. godinu

3.1. Sustav internih kontrola

Tijekom revizije smo uočili kako cjelokupni sustav internih kontrola u BHMAC-u koji podrazumijeva skup postupaka i mjera koje poduzima rukovodstvo u cilju osiguranja točnosti i pravilnosti evidentiranja financijskih transakcija, njihovu punu usklađenost sa zakonima, te efikasnost, ekonomičnost i efektivnost trošenja javnog novca kao i zaštite imovine nije u cijelosti razrađen na jasan i precizan način. Određene primjedbe na sustav internih kontrola u BHMAC-u odnose se na sljedeće:

- Nedostaci u računovodstvenom sustavu;
- Uočene slabosti u izvršenom popisu sredstava i izvora sredstava;
- Nepreciznosti i nejasnoće oko reguliranja troškova prijevoza;
- Nisu donesena pravila o kontroli i reviziji sukladno članku 37. Zakona o izvršenju proračuna institucija BiH i međunarodnih obaveza BiH za 2004. godinu (Sl. glasnik BiH 23/04).

Nedostatak odgovarajućeg sustava internih kontrola ili njegova nedostatna izgrađenost može imati značajan utjecaj na racionalno upravljanje i poslovanjem. Tijekom revizije smo uočili kako je BHMAC učinio određene pomake u poboljšanju sustava internih kontrola, što revizija cijeni i podržava.

Ured za reviziju sugerira rukovodstvu BHMAC-a daljnju permanentnu dogradnju cjelokupnog sustav internih kontrola u cilju kreiranja takvog sustava internih kontrola koji će preventivno otklanjati sve moguće slabosti i nepravilnosti. Nadalje, skrećemo ponovno pozornost rukovodstvu na nužnost kreiranja jasnih i preciznih pravila i procedura za uporabu službenih automobila, kao i dosljednu primjenu istih, s obzirom na činjenicu kako BHMAC raspolaže izuzetno velikim i značajnim voznim parkom.

3.2. Popis sredstava i izvora sredstava za 2004. godinu

Revidirajući izvršeni popis sredstava i izvora sredstava za 2004. godinu, utvrdili smo određene nedostatke i propuste na koje želimo skrenuti pozornost rukovodstvu BHMAC-a, kako slijedi:

- Nisu izvršene potpune pripreme za rad na terenu (u manjem broju slučajeva su naknadno dostavljene liste sredstava koja nisu bila evidentirana u bazi podataka stalnih sredstava);
- Zapisnikom Centralnog inventurnog povjerenstva nisu jasno i precizno definirani viškovi sredstava i nisu donesene odgovarajuće odluke za stvarno utvrđeni višak;
- U evidenciji stalnih sredstava BHMAC-a se vode i sredstva koja se nalaze kod drugih (nevladine organizacije). Ova sredstva nisu bila predmet popisa povjerenstava koja su imenovana za vršenje popisa, niti su liste sredstava na korištenju dostavljene organizacijama kod kojih se nalaze. S obzirom da su nam u tijeku revizije prezentirani memorandumima o prijenosu opreme, nužno je što prije okončati aktivnosti na isknjižavanju opreme i ažuriranju baze podataka;

- Sredstva koja su nabavljena u 2004. godini (iz donatorskih sredstava) se vode izvanbilančno i nisu bila predmet popisa. Do okončanja aktivnosti na uknjiživanju po osnovu ugovora o preuzimanju sredstava nužno je da se takva sredstva ubuduće posebno evidentiraju i popišu kao i da se eventualno traži mišljenje Ministarstva financija i trezora o načinu evidentiranja i otpisa tih sredstava (izvanbilančno, tuđa, obračun amortizacije);
- Uslijed neslaganja materijalne i financijske evidencije u Glavnoj knjizi koja se vodi u BHMACH-u izvršena je korekcija početnog stanja stalnih sredstava. Knjigovodstveno usklađivanje koje je izvršeno prema materijalnoj evidenciji je objavljeno u zabilješkama uz financijska izvješća (bez obrazloženja na što se razlike odnose);
- Stalna sredstva nisu proknjižena u Glavnoj knjizi trezora. Smatramo da u rješavanje ovog pitanja treba uključiti Ministarstvo financija i trezora, te tražiti jasan i precizan napatuk;
- Testiranjem obračuna amortizacije utvrđeno je da se nisu u svim slučajevima primjenjivale propisane stope amortizacije za proračunske korisnike.

Uočili smo kako je izražen problem sa sredstvima koja su rashodovana, a koja se fizički nalaze u BHMACH-u i kao takva samo predstavljaju balast. Sugeriramo rukovodstvu BHMACH-a da započeti proces rashodovanja sredstava nastavi sukladno donesenim odlukama i zakonskim propisima.

Ured za reviziju cijeni učinjene napore glede popisa koji su urađeni, ali kako posao nije po mišljenju revizije završen u cijelosti, revizija i dalje sugerira nastavak aktivnosti sa kontinuiranim popisom sredstava i izvora sredstava u tijeku 2005. godine. Nadalje ističemo, po mišljenju revizije izražen problem potrebe rashodovanja sredstava, koju treba provesti sukladno zakonima i propisima kako bi na kraju 2005. godine imali jedan kvalitetan i cjelovit popis sredstava i izvora sredstava u cilju realnog prikazivanja sredstava i zaštite imovine.

3.3. Računovodstvena evidencija

Analiziranjem računovodstvenog sustava koji je organiziran u BHMACH-u uočili smo kako isti nije u cijelosti organiziran na zadovoljavajući način i ne pruža sve relevantne pokazatelje u svakom trenutku poslovanja. Kada ovo kažemo u prvom redu mislimo na složenost sustava koji se ogleda u više izvora financiranja BHMACH-a i mnoge donatorske i proračunske projekte koji se realiziraju. Uočili smo kako su pojedini projekti realizirani preko ISFU sustava, a neki nisu (uglavnom se radi o donatorskim sredstvima). Zbog specifičnosti izvora financiranja i realizacije mnogobrojnih projekata dojam je revizije kako sam računovodstveni sustav nije u cijelosti zadovoljavajuće organiziran i da treba poduzeti dodatne aktivnosti u cilju uspostavljanja funkcionalnog i racionalnog računovodstvenog sustava koji će pružati sve potrebne podatke u svakom razumnom razdoblju. Mišljenja smo kako se u ovaj problem treba više uključiti Ministarstvo financija i trezora (inicijativu treba pokrenuti BHMACH) sa jasnim i preciznim napatcima oko načina vođenja računovodstva i sačinjavanja financijskih izvješća.

Jedan od primjera nejasno definiranog računovodstvenog praćenja, a i same nadležnosti jeste Centar za obuku pasa, kojeg financiraju strani donatori, a sredstava za poreze i doprinose na plaće osiguravaju se kroz proračun institucija BiH i planiraju u okviru BHMACH-a. U biti radi se o činjenici da obračun poreza i doprinosa vrši Centar za obuku pasa, te obračune dostavi u BHMACH koji iste izravno unosi u ISFU bez kontrole i posjedovanja izvorne dokumentacije. S obzirom kako rukovodstvo BHMACH-a nema nikakvih ingerencija na rad i poslovanje Centra za obuku pasa postavlja se uopće pitanje ovakvog načina rada i računovodstvenog praćenja.

Također su prisutne i nejasnoće glede planiranja proračunskih stavki i praćenja realizacije istih, s obzirom da postoji više projekata, te nismo mogli jasno i precizno usporediti i utvrditi što je zaista planirano, a što realizirano po pojedinim projektima.

Po mišljenju revizije računovodstveni sustav bi trebao biti uspostavljen na način da rukovodstvu BHMAC-a u bilo koje vrijeme može nadzirati i pratiti stvarne troškove i prihode po svim projektima i na razini cijelog BHMAC-a na transparentan i jasan način. Posebice naglašavamo potrebu unaprjeđenja suradnje sa Ministarstvom financija i trezora u smislu dobivanja jasnih i preciznih naputaka o načinu vođenja posebnih projektnih zadataka i njihovim računovodstvenim praćenjima, kao i načinu sačinjavanja financijskih izvješća. Skretanjem pozornosti na ovu problematiku, imamo namjeru rukovodstvu BHMAC-a ukazati na specifičnost i složenost računovodstvenog praćenja i evidentiranja iz razloga brojnosti projekata i više izvora financiranja, te složenost procesa sastavljanja financijskih izvješća.

3.4. Informacijski sustav BHMAC-a

Rukovodstvo BHMAC-a je na temelju preporuka iz prethodne revizije usvojilo Naputak o organizaciji informacijskog sustava i Pravilnik o prihvatljivom korištenju Interneta od strane uposlenika BHMAC-a. S obzirom da je usvojena Strategija razvoja BHMAC-a u kojoj nije obuhvaćen informacijski sustav, Ured za reviziju preporučuje zasebno kreiranje strategije razvoja informacijskog sustava koji će biti u skladu sa Strategijom razvoja institucije BHMAC.

U planu je implementacija novog informacijskog sustava, nakon čega Ured za reviziju preporuča donošenje procedura koje će regulirati korištenje informacijskog sustava, zaštita podataka, kontrola podataka, te pravljenje rezervnih kopija.

4. KORESPONDENCIJA

Centru za uklanjanje mina BiH je, dana 12.07.2005. godine, uručen Nacrt izvješća o izvršenoj reviziji za 2004. godinu, na razmatranje i dostavljanje eventualnih komentara i dokaza koji bi mogli značajnije utjecati na nalaze revizije.

U ostavljenom roku od sedam dana, Centar za uklanjanje mina BiH je dostavio komentare na Nacrt izvješća o izvršenoj reviziji za 2004. godinu. U odgovoru na Izvješće o reviziji ne navode se novi dokazi koje revizija nije imala na uvid prigodom sačinjavanja Izvješća i izražavanja mišljenja o izvršenoj reviziji.

Izvješće za Parlamentarnu skupštinu BiH predstavlja isto Izvješće koje je i dostavljeno klijentu jer Ured za reviziju smatra kako nisu izneseni novi dokazi i činjenice koji bi zahtijevali izmjene Izvješća u odnosu na verziju poslanu klijentu.

5. Sažetak

Ured za reviziju je izvršio reviziju finansijskog poslovanja BHMACH-a sukladno Zakonu o reviziji i INTOSAI standardima, uvažavajući opće uvjete okruženja u kojem je egzistirao BHMACH.

Revidiranjem poslovanja u 2004. godini utvrdili smo određeni broj nedostataka. Posebice želimo ukazati na slabosti sustava internih kontrola koji se ogledaju u nedostacima koji su evidentirani u točki 3.1. ovog Izvješća.

Revizijom poslovanja smo, također, uočili kako popis sredstava i izvora sredstava nije u cijelosti izvršen sukladno računovodstvenim standardima (vidjeti točku 3.2.).

Tijekom revizije smo utvrdili kako BHMACH nije imao u cijelosti na transparentan način ustrojenu računovodstvenu evidenciju (vidjeti točku 3.3.).

Uočili smo određene nedostatke i propuste u području informacijskog sustava (vidjeti točku 3.4.).

**ZAMJENIK GENERALNOG
REVIZORA**

Samir Mušović

GENERALNI REVIZOR

Milenko Šego

**ZAMJENIK GENERALNOG
REVIZORA**

Dragan Kulina